

Kerkelijken meer milieubewust dan niet-kerkelijken

Kerkbezoek en milieubesef

Het milieubesef is tanende. Dat betekent niet dat ook het milieubewust gedrag vermindert. Dat is door de jaren heen opmerkelijk constant. Kiezers die een voorkeur hebben voor een christelijke partij zijn minder bereid actie te voeren voor het milieu dan stemmers op een niet-confessionele partij, maar vertonen milieubewuster gedrag.

In 1989 noemde 58 procent van de stemgerechtigden het milieu als een van de belangrijkste nationale problemen. Daarmee stond het milieu op de eerste plaats. Bij de volgende verkiezingen in 1994 werd het milieu nog maar door zestien procent van het electoraat als een belangrijk probleem gezien. De daling van de aandacht voor het milieu heeft zich daarna doorgezet. In 1997 noemde nog maar twaalf procent de milieuproblematiek een nationaal probleem.

Deze bevindingen worden ondersteund door een tanend milieubesef. Steeds minder personen maken zich zorgen om het milieu, willen daar financiële offers voor brengen of zijn bereid daar acties voor te voeren. Zo kreeg de uitspraak: 'lucht, bodem en water zijn zeer sterk verontreinigd' in 1989 de instemming van 91 procent van de bevolking. In 1997 is dit percentage gedaald tot 76. Zeven van de tien personen waren in 1989 bereid om voor een beter milieu meer belasting te betalen, tegenover vier van de tien in 1997.

Kerk en milieu

Tussen katholieken, gereformeerden en hervormden verschillen de opvattingen over het milieu nauwelijks. Er is wel een

verband tussen kerkbezoek en milieubesef. De kerkgangers met een lage bezoekfrequentie zijn het meest begaan met het milieu. Vooral de burgers die twee tot drie keer per maand naar de kerk gaan, zijn het meest genegen om acties voor het milieu te voeren en voor een beter milieu te betalen dan de zeer trouwe en minder frequente kerkbezoekers.

Kerk en politiek

Een andere invulling van de religieuze binding is een keuze voor een christelijke politieke partij. De kiezers die in 1997 hun stem aan het CDA zouden geven, onderscheiden zich nauwelijks van de rest van het electoraat in hun opvattingen over het milieu. Zij zijn doorgaans iets minder bezorgd en iets minder bereid tot het voeren van acties voor het milieu. Bij de kiezers die opteren voor een van de kleinere christelijke partijen (SGP, GPV of RPF) is de actiebereidheid (demonstreren, propaganda maken) minder. Koploper in het milieubesef is de aanhang van GroenLinks. Dit geldt voor elk van de deelgebieden: bezorgdheid, offer- en actiebereidheid. De achterban van de Socialistische partij is ook tamelijk bezorgd over het milieu en is bereid daar actie voor te voeren. Anders dan de GroenLinks-aanhang zijn de SP'ers niet het

meest bereid voor een beter milieu te betalen. Naast de aanhang van GroenLinks zijn het vooral de stemmers op D66 en de VVD bereid om een financiële bijdrage aan het milieu te leveren. VVD'ers zijn daarentegen het minst bezorgd over het milieu. Overigens maken niet-stemmers zich meer zorgen over het milieu dan de stemmers, zij verbinden er alleen geen consequenties aan: zij willen er minder offers voor brengen of actie voor voeren.

Milieubewust gedrag

Ondanks een forse teruggang van het milieubesef is het gerapporteerde milieubewuste gedrag niet verminderd. Acht van de tien personen scheiden vaak of altijd groente- en fruitafval (GFT), negen van de tien scheiden ook het tuinafval van het overige afval. Afvalglas wordt door 90 procent gedeponneerd in de glasbak, 86 procent brengt chemisch afval naar een inzamelpunt en 89 procent levert oud papier in. Voor korte afstanden, tot vijf kilometer, neemt 61 procent van de bevolking de fiets of gaat lopen en laat de auto staan.

De geringe samenhang tussen milieubesef en milieubewust gedrag wordt mede veroorzaakt doordat voor milieubewust gedrag ook andere aspecten van belang zijn. Zo zal er doorgaans een inzamelpunt voor klein chemisch afval in de buurt voorhanden moeten zijn om chemisch afval te kunnen weggooien. Naast dergelijke situationele kenmerken spelen ook heersende normen en waarden een rol, zoals de sociale controle in de buurt.

Eigen boodschappentas

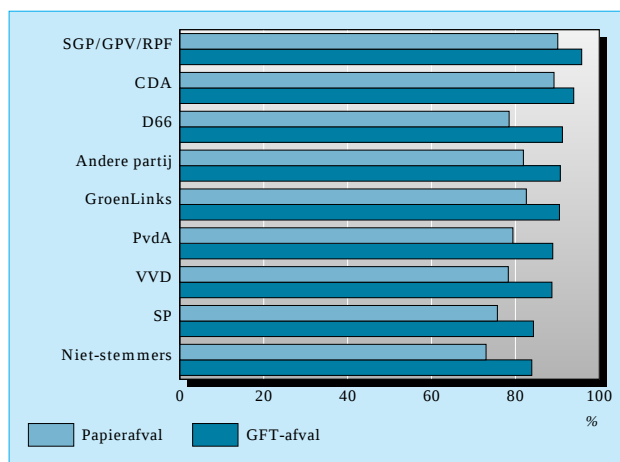
De overeenkomsten tussen de diverse kerkelijke gezindten inzake het milieubesef zien we niet terug bij het milieubewust gedrag. Personen die zich rekenen tot een kerkelijke gezindte scheiden vaker groente-, tuin en papierafval dan personen die niet tot een kerk of levensbeschouwelijke groepering behoren.

Op een aantal aspecten, zoals het scheiden van afvalglas en papier, gaan katholieken iets minder bewust om met het milieu dan gereformeerden en hervormden. Personen die zelden of nooit een kerkdienst bijwonen gaan minder zorgvuldig om met het milieu dan personen die wel kerken. Hierbij doet het er niet zo veel toe of men een meer of minder trouwe kerkganger is.

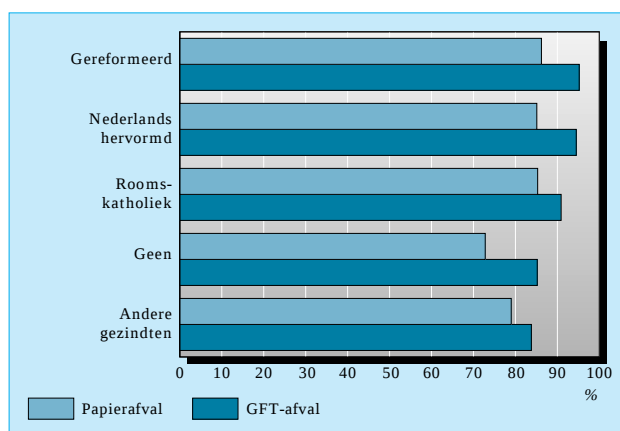
Het electoraat dat een voorkeur heeft voor een christelijke partij vertoont milieubewuster gedrag dan de niet-kerkelijke kiezers. Het apart sorteren van glas, GFT-afval en oud papier en het gebruiken van een eigen tas voor de boodschappen worden iets vaker gedaan door de stemmers op het CDA en de kleinere christelijke partijen dan door de kiezers die op een niet-christelijke partij stemmen. Echter vooral de niet-stemmers gedragen zich minder milieubewust.

Hans Schmeets en Joost den Boer

Milieubewust gedrag naar partijvoorkeur, 1997

Milieubewust gedrag naar kerkelijke gezindte, 1997

Milieubesef naar partijvoorkeur, 1997

